UUTISET

Se, joka hallitsee peltoja, ruuan tuotantoa ja markkinoita, on vahvoilla. **PÄÄTOIMITTAJA LAURI KONTRO PÄIVÄN PUNKTISSA**

PÄIVÄN PUNKTI

Yllätyksiä

Suuret muutokset ovat aina yllättäviä. Kukaan ei tiennyt etukäteen, että Berliinin muuri kaatuu, että Kiinasta tulee Yhdysvaltain luotottaja tai että keksitään internet. Vain täydelliset amatöörit voivat sellaisia kuvitella.

Mitkä ovat seuraavat suuret ja rajut muutokset? Sen kun tietäisi. Jotakin voi yrittää arvata.

Pitkään luultiin, että maailmasta loppuu öljy. Öljystä käytiin verisiä sotia. Osa on niistä on vieläkin kesken.

Nyt kuitenkin kuullaan hyviä uutisia. Aprillia, öljy ei lopukaan tänä vuonna. Päinvastoin, suuresta kuluttajasta, Yhdysvalloista on tulossa omavarainen. Uutta öljyä ja ennen muuta kaasua on löytynyt uskomattomia määriä.

Toinen iso muutos koskee hiiltä. Kun energiasta on pula, lisätään hiilen käyttöä.

Kuitenkin juuri öljystä ja hiilestä piti päästä eroon. Ilmastonmuutos johtuu pitkälti juuri hiilidioksidin lisääntymisestä.

Turvautuminen öljyyn ja hiileen on huono uutinen, jos teoria ilmaston muutoksesta pitää paikkansa. Ja miksei pitäisi. Ilmasto muuttuu. Vain se on epäselvää, mihin suuntaan se muuttuu, milloin ja missä.

Uusien energialähteiden käyttöönotto voi laittaa maailmankirjat sekaisin. Mitä tapahtuu, jos Yhdysvallat ei enää tarvitsekaan Lähi-idän öljyä. Kuka sen öljyn ottaa? Varmaankin Kiina.

Silloin Kiinasta voisi tulla uusi maailmanpoliisi. Mutta haluaako se sellaiseksi? Tähän asti Kiina on toiminut toisin. Sille on riittänyt, että se on maailman pankkiiri.

Ruuasta on tulossa entistä tärkeämpi peliväline politiikassa. Se, joka hallitsee peltoja, ruuan tuotantoa ja markkinoita, on vahvoilla. Se voi parantaa Brasilian, Argentiinan ja Australian asemia. Ne kaikki ovat ruuan suurtuottajia.

Entäs ne maat, joilla on paljon vettä. Ruuan tuotanto tarvitsee myös vettä ja siitä on paikoin huutava puute. Vedestä voi tulla kansainvälistä kauppatavaraa.

Mutta ei tässä vielä kaikki. Ehkäpä vielä keksitään jokin uusi asia; ruutiin, lentokoneeseen, radioon, atomipommiin tai antibiootteihin verrattava juttu. Sellainen voi mullistaa maailman.

Monet asiat voivat yllättää. Suurin yllätys olisi, että mikään ei muuttuisi.

Ei ole ennustajan työ helppoa myöskään tänä vuonna.

LAURI KONTRO on Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittaja.

lauri.kontro@maaseuduntulevaisuus.fi

Terveystalo laskuttaa 200 euroa toimistomaksua työterveyshuollosta

Työterveyshuollon yleismaksut vaihtelevat muutamasta kympistä pariinsataan euroon. Kansaneläkelaitos korvaa maksut, jos ne ovat enintään 71 euroa vuodessa.

JAANA KANKAANPÄÄ

Hyvät työasennot parantavat työturvallisuutta ja -terveyttä. Jani Ahtila nostaa täyden kananmunalaatikon jaloilla ja selkää säästäen.

Maatalousyrittäjien työterveyshuollossa voivat pelkät toimistomaksut vaihdella kymmenkertaisesti ja ylikin, kun kunnat ulkoistavat toimintaansa.

Riihimäen seutu ulkoisti työterveyshuoltonsa Terveystalolle. Kansainvälisen rahaston omistama yritys toimii kaupallisin periaattein.

Terveystalo perii työterveyshuollon yleismaksua 200 euroa vuodessa. Maksu on henkilökohtainen, joten puolisot samalta maatilalta maksavat yhteensä 400 euroa.

Yleismaksulla katetaan puhelinkuluja ja postitusta, ja siitä maksetaan toimistohenkilöstön palkkoja. Lääkärien tai hoitajien palkkoja maksu ei saa kattaa.

Kansaneläkelaitos korvaa enintään 71 euron työterveyshuollon yleismaksua vuodessa. Kela-korvausta ei saa ollenkaan, jos maksu ylittää 71 euron rajan vuodessa.

”Ulkoistaminen on yrittäjille usein epäedullista”, vanhempi asiantuntija **Kirsti Taattola** Työterveyslaitokselta varoittaa kuntien päättäjiä.

Maksut vaihtelevat melkoisesti

Kuntien terveyskeskuksissa yleismaksu vaihtelee 20–40 eurossa henkilöltä. Osa ei veloita mitään. Esimerkiksi Mikkelin Työterveys laskuttaa 24 euroa ja Riihimäen Työterveys 55 euroa.

Kela korvaa runsaat puolet yleismaksusta ja terveystarkastuksen maksusta. Työterveyshuollon tilakäynti on viljelijälle maksuton. Siinä selvitetään työn terveysriskejä.

Taattola laskee terveystarkastuksen hinnaksi koko maassa hiukan alle satasen viljelijän osuutena. Samoin hinnoittelee maakunnallinen Etelä-Savon Työterveys.

”Hinta riippuu terveystarkastuksen laajuudesta”, työterveyshoitaja **Helena Kolari-Teittinen** sanoo.

Riihimäen Työterveys laskuttaa viljelijältä 90 euroa terveystarkastuksesta. Vastaava työterveyshoitaja **Aino-Marja Halonen** lupaa sillä kattavan käynnin: ”Terveydenhoitajan terveystarkastusta 60 minuuttia ja lääkäriä 40 minuuttia.”

Keuhkojen toimintakokeen sekä näön ja kuulon tutkimukset Halonen kauppaa samaan hintaan. Terveystalo laskuttaa toimenpiteet erikseen.

Työterveyshuollon terveystarkastukset Terveystalo hinnoittelee käytetyn ajan mukaan. Lähtöhinta lääkärille on 110 euroa 45 minuutilta. Hoitajalle pääsee puoleen hintaan. Kela korvaa osan.

Viljelijäasiakkaat kaikkosivat, kun Terveystalo viime vuoden alusta sai Hattulan ja Riihimäen seudun työterveyshuollon hoitaakseen.

Aluepäällikkö **Kari Aikio** MTK-Hämeestä murehtii, ettei Hattulan viljelijöistä yksikään enää osta työterveyshuoltoa. Terveystalolla on Riihimäellä muutama maatila. ”Sopimukset menivät katkolle vaihdoksen takia.”

Terveystalon edustajat eivät vastanneet haastattelupyyntöihin.

Hattulassa kaikkosivat viljelijäasiakkaat

Hattula ja Riihimäki ovat vaihtaneet muutaman vuoden välein työterveyshuoltonsa kumppania. Laatu ei tyydytä. Asiakkaat turhautuvat toistuviin katkoksiin.

Uudella toimijalla vie aikaa, ennen kuin se saa työterveyshuoltonsa pyörimään. Yhteydenottoja luvataan, mutta ne viipyvät. Viljelijähuollossa on pulaa resursseista.

”Terveystalo tekee työterveyshuoltonsa isojen työnantajien tarpeisiin”, Aikio kokee.

Työterveyshuollon asiantuntija **Kaija Hinkkanen** Pro Agria Etelä-Suomesta ei ole saanut Terveystalolta yhtään kutsua työterveyshuollon tilakäynnille.

Maatalouden tuntijaa suositetaan tilakäynnille mukaan. Terveystalo käyttää vain omia fysioterapeutteja ja psykologeja.

MTK-Häme yritti Terveystalon kanssa neuvotella viljelijähuoltoa kuntoon. Muutokset sujuvat kankeasti. Yritys toimii valtakunnallisessa ketjuohjauksessa.

Syksyllä MTK-Häme sopi Riihimäen Työterveyden kanssa. Samanlaista ratkaisua haetaan Hattulan ja Hämeenlinnan seudun viljelijöille.

Riihimäen Työterveyteen tuli ruuhkaksi asti viljelijöiden ilmoittautumisia. Nyt niitä on 42 maatilalta. Tilakäyntejä urakoidaan.

”Loput tilakäynnit saamme helmikuun alkuun mennessä tehtyä”, Halonen aikatauluttaa.

JUHANI VIITALA

Viljelijöiden työterveysmaksut

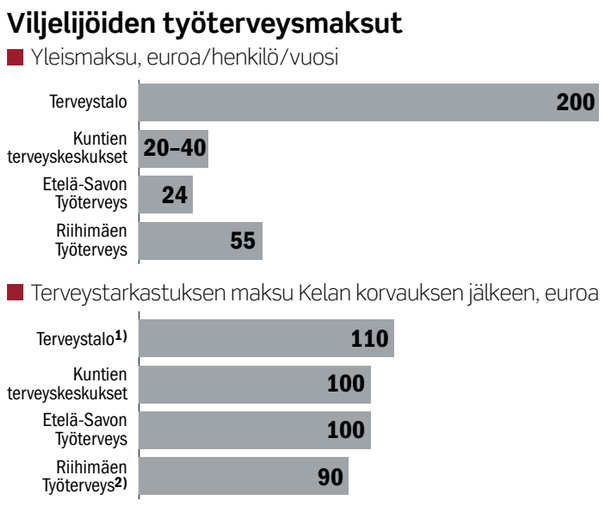

TYÖTERVEYS

Kymmenen kuntaa ulkoistaa

Työterveyshuollon järjestäminen kuuluu kuntien lakisääteisiin tehtäviin. Viljelijät ja yrittäjät voivat liittyä siihen vapaaehtoisesti. Kunnan pitää järjestää palvelut liittyjille.

Terveyskeskukset järjestävät viljelijöiden työterveyshuollon valtaosin. Kymmenkunta kuntaa ulkoistaa palvelut kaupallisille terveysalan yrityksille, varsinkin ruuhka-Suomessa.

Terveystalon omistaa ulkomainen pääomasijoittaja Bridgepoint. Kansainvälinen omistus on myös Attendolla ja Mehiläisellä. Yritysten verokikkailusta kohistiin viime vuonna.

Kunnan liikelaitos huolehtii työterveyshuollosta parillakymmenellä seudulla. Mikkeli on niistä yksi, ja Etelä-Savon Työterveys toimii maakunnallisesti. Voittoon se ei pyri.

Yhdistyspohjalta toimii yli 30 työterveyshuollon järjestäjää. Riihimäen Työterveys kuuluu näihin.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos ostaa henkilökunnalleen työterveyshuoltoa yhdistykseltä, jonka yritykset ja yrittäjät omistavat.

Viljelijöiden työterveyshuollossa tehdään tilakäynti neljän vuoden välein. Terveystarkastus ja työoloselvitys vuorottelevat välissä.

Toiveena pitkä työterveyssopimus

Jani Ahtilalta ei heru kiitoksia työterveyshuollon suuntaan. Hän toivoo tulevaisuudessa olevansa Tampereen työterveys ry:n piirissä pidempään kuin pari vuotta kerrallaan.

”Sen nyt ainakin soisin muuttuvan, että ne palvelut olisivat ulottuvillani. Nyt Hattulassa ei pariin vuoteen ole ollut toimivaa työterveyshuoltoa.”

Viljelijän toive on, että sopimus terveyspalveluista päästäisiin solmimaan pitkäksi aikaa. Tällöin tilakäynnit sujuisivat joutuisammin kuin kahden vuoden välein kilpailuttamalla ja palveluntarjoajaa vaihtamalla.

Kananmunatuotanto on Ahtilan pääelinkeino. Lisäksi pelloilla viljellään viljaa, sokerijuurikasta ja hevosten heinää.

”Kananmunat pakkaamme itse tilapakkaamossa ja minulla on siellä ulkopuolinen työntekijä. Toivoisin kattavaa sopimusta, johon palkattu henkilöstökin sisältyisi.”

ANTTI HIRSAHO

> Hattulassa ei pariin vuoteen ole ollut toimivaa työterveyshuoltoa.«
>
> **JANI AHTILA**

Turvakengät ovat tarpeelliset raskaissa töissä.

Suomi vaatii selvitystä Ranskan STX-tuesta

Elinkeinoministeri **Jan Vapaavuoren** (kok.) mukaan Suomi on pyytänyt EU-komissiota selvittämään, rikkoiko Ranska lakia risteilijätilauksen houkuttelussa. Asiasta lähetettiin eilen kirje EU:n kilpailuasioista vastaavalle komissaarille.

Vapaavuori oli eilen eduskunnan talousvaliokunnan kuultavana vajaa kolme tuntia. Iltapäivällä päättyneessä kuulemisessa Vapaavuori kertoi yksityiskohtaisesti, miksi Suomi ei saanut joulukuussa STX:n loistoristeilijätilausta.

Talousvaliokunnan puheenjohtajan **Mauri Pekkarisen** (kesk.) mukaan näyttää ilmeiseltä, että laivatilauksen saaminen kaatui nimenomaan rahaan.

Hän sanoi Yle uutisille, että hallitus oli valmis tukemaan hanketta, mutta lailliset tuet eivät riittäneet. Tukemista rajoittaa esimerkiksi EU-lainsäädäntö.

Perussuomalaiset aikoo yhä jättää välikysymyksen risteilijätilausasiasta. **MT**

Professori haluaa keskittää kirurgian isoihin sairaaloihin

Lääketieteen palkinnon torstaina pokkaava professori **Martti Kekomäki** haluaa keskittää kirurgian paljon leikkauksia tekeviin sairaaloihin.

Kekomäen mukaan keskittämällä leikkauksia voidaan tehdä enemmän, tehokkaammin ja turvallisemmin.

Kyse on kokemuksesta: jos leikkauksia tehdään harvoin, virheet ovat todennäköisempiä. Tästäkin säännöstä on tosin poikkeuksia.

Kekomäelle myönnetään torstaina Lääkäripäivillä Pohjolan ja Suomi-yhtiön lääketieteen palkinto huomattavasta elämäntyöstä terveydenhuollon johtamisen ja terveystaloustieteen periaatteiden edistäjänä.

Alueellinen tasa-arvo

Terveydenhuollon järjestelmää rakennettaessa alueellisen tasa-arvon tavoitteesta ei Kekomäen mukaan saa lipsua. Hoito pitää mitoittaa kliinisen tarpeen, ei esimerkiksi asuinpaikan tai tulojen mukaan.

Kekomäkeä huolettaa yhteiskunnan polarisoituminen, terveyerojen kasvu ja lääkäreiden pako terveyskeskuksista.

”Ihmisiä ei saa jakaa vuohiin ja lampaisiin. Terveydenhuolto on ainoa alue, jossa meillä on vastuu vähimmistä veljistämme.”

Kekomäki kannattaa terveydenhuollossa julkista rahoitusta ja yhden kanavan rahoitusmallia, joka kattaisi käytännössä kaikki sairauden ja sen hoidon synnyttämät kustannukset. Yksityispuolen terveyspalveluita ihmiset voisivat ostaa omalla rahallaan.

Toinen palkinto Ouluun

Toisen 20 000 euron arvoisen lääketieteen palkinnon, Suomalaisen Lääkäriseura Duodecimin Matti Äyräpää -palkinnon, saa Lääkäripäivillä professori **Taina Pihlajaniemi**.

Oululainen Pihlajaniemi on tunnustettu lääketieteen tutkija, joka on selvittänyt kollageenin merkitystä syöpiin, tukikudokseen, tulehdustiloihin sekä sairauksista paranemiseen.

Perjantaina päättyvien, Helsingin Messukeskuksessa järjestettävien Lääkäripäivien teemana on tänä vuonna potilasturvallisuus.

PAULA TAIPALE

Sosiaali- ja terveyslinjaus ratkeaa huomenna

Sosiaali- ja terveyspalveluiden (sote) rakenneuudistuksen loppuraportti on määrä julkaista huomenna torstaina. Sen sisältö ei kuitenkaan tyydyttäne tilaajaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön antama ydintehtävä oli valmistella esityksiä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteeksi, mutta yhteisymmärrystä hyvästä mallista ei ehtinyt syntyä vajaan vuoden työskentelyn aikana.

Uudistusta on sorvannut useita kymmeniä hallinnon ja opetuksen, sairaanhoitopiirien sekä kuntien ja terveyskeskusten edustajia. Osa heistä aikoo jättää raporttiin eriäviä kantojaan.

Pitkin viime syksyä nihkeimmiksi uudistajiksi mainittiin sairaanhoitopiirit ja pienet kunnat.

Raportin määräaika oli vuoden lopussa. Sekin oli liian myöhään kunnille, joissa toivottiin sote-linjauksia jo ennen lokakuun kuntavaaleja.

Linjauksen puuttuessa kuntien on edelleen vaikea ottaa kantaa myös kuntauudistukseen. Siinä lausuntojen määräaika on 7. maaliskuuta. Uudistukset kytkeytyvät toisiinsa palveluiden järjestämisen, johdon, työntekijöiden ja rahoituksen kautta.

Pisimmälle työryhmässä vietiin mallia, joka rakentuisi nykyisten kolmen sijasta kahdelle tasolle: viiden erityisvastuualueen sekä kuntien tai usean kunnan sote-alueiden varaan.

Seuraavaksi erityisvastuualueille lähetetään kolmihenkisiä selvitysryhmiä etsimään ratkaisuja.

EIJA MANSIKKAMÄKI